

Eine mittelalterliche Grube in der Umgebung von Hódmezővásárhely.

B. Tóbiás, ein Bauer in Hódmezővásárhely, fand in seiner Farm Pusztta 1327/a bei Sandgewinnung alte Gefäßscherben und Skelettenbruchstücke. Nach seiner Anmeldung, beim Ausflug am 4. Nov. 1942. wurde festgestellt, dass die Scherben — wie der Bauer meldete — aus einer Tiefe von 3.5 M zum Vorschein kamen und wei-

sen zu Anfang der Árpádenzeit. Nachdem wir einen Probegraben zogen, wurde es klar, dass der Mensch der Árpádenzeit einen runden Graben grub, mit einem Durchmesser von 6 M und 4 M Tiefe, die kesselartig einwärts abfällt, und welche seine Denkmäler aufbewahrte.

Dr. István Foltiny.

A Régiségtudományi Intézet személyzetének és külső munkatársainak munkássága 1942-ben.

Die Tätigkeit des Archaeologischen Instituts im Jahre 1942.

I.

Egyetemi előadások.

Universitátsvorlesungen.

1941—42. tanév második fele:

Dr. Banner János, egy. ny. r. tanár.

1. Ókori keleti népek műveltsége (II.).
2. Az újabb-kőkor története.
3. Római éremtan.
4. Régészeti gyakorlatok.

Dr. Oroszlán Zoltán, egy. c. ny. rk. tanár.

1. Az ókori Róma (Várostartörténet.)
2. Keleti kultuszok emlékei Pannoniában. (Folytatás).
3. A görög nagy festészet története.

Dr. Párducz Mihály, egy. m. tanár.

A szkíták Magyarországon.

1942—43. tanév első fele:

Dr. Banner János, egy. ny. r. tanár.

1. Válogatott fejezetek a római magánrégiségekből (I.).
2. A bronzkori műveltség.
3. Régészeti bevezetés Magyarország történetéhez.
4. Régészeti gyakorlatok.

Dr. Oroszlán Zoltán, egy. c. ny. rk. tanár.

1. Pannonia. (Történet és kultúra.)
2. A görög és római ház.

Dr. Párducz Mihály, egy. m. tanár.

A kelták és dákok Magyarországon.

II.

Dr. Banner János, igazgató.

A. Tudományos közlemények. — *Wissenschaftliche Mitteilungen.*

1. Újabb adatok Vinča legrégebb kultúrájának kronológiájához. — Neuere Angaben zur Chronologie der ältesten Kultur von Vinča. — Hekler emlékkönyv. — Hekler-Gedenkbuch. s. a. (befindet sich im Druck.) Párducz Mihályval együtt.

2. Békéscsaba területének története a legrégebb időktől a honfoglalásig. — Die Geschichte der Stadt Békéscsaba bis zur Landnahmezeit. — Haán Albert: Békéscsaba története. s. a.

3. A népművelési bizottságok régészeti feladatai. — Die archaologischen Aufgaben der Volksbildungs Kommissionen. — Békésvármegye népművelési bizottságának évkönyve. 1942. s. a.

4. Bibliographia Archaeologica Hungarica. V. — Dolg. 1942. 1—38. l.

5. Az újabb kőkori ház kutatásának mai állása. — Die heutige Stellung der neusteinzeitlichen Hausforschung in Ungarn. — Fol. Arch. 1943. s. a.

6. A besenyői urnasír. — Das Urnengrab in Besenyőd. — Dolg. 1942. 105—108. — 108—110. l.

7. A kökénydombi Venus. — Die Venus von Kökénydomb. — Délvidéki Szemle. 1942. 458—463. l.

8. Újabb ásatás a hódmezővásárhelyi Kökénydombon 1942-ben. — Neuere Ausgrabungen am Kökénydomb bei Hódmezővásárhely. — Dolg. 1942. 138—143. l.

9. Bronz kincslet és egyéb megfigyelések a hódmezővásárhelyi Fehértó partján. — Bronze Schatzfund und andere Beobachtungen am Ufer des Fehértó in Hódmezővásárhely. — Dolg. 1942. 147—150. l.

10. Szeged kövei. — Die alten gehauenen Steine der Stadt Szeged. — Délvidéki Szemle, 1942. 530—531. l.

11. A SZEI és az egyetemi ásatások. — Der Arbeitsdienst und die Ausgrabungen. — Szegedi Hid. 1942. decemberi szám.

12. Újabb adatok a zóki-kultúra elterjedéséhez. — Neuere Angaben zur Verbreitung der Zóker-Kultur. — Dolg. 1942. 145—147. l.

B. Ismertetések. — *Besprechungen.*

1. Véleményes jelentés Dr. Tóth János magántanársága ügyében. — Kézirat gyanánt. 6—13. l.

2. Véleményes jelentés Dr. Tálasi István magántanársága ügyében. Kézirat gyanánt. 4—9. l.

C. Előadások. — *Vorträge.*

1. Képek a Szeged környéki ásatásokból. — Bilder aus der Ausgrabungen von der Umgebung der Stadt Szeged. — Szabadegyetem. 1942. III. 12.

2. Régészeti tájékoztató. — Archaeologischer Wegweiser für die Bürgerschullehrer. — A polgári iskolai tanárok továbbképző tanfolyamán. Szeged. 1942. VII. 24—25.

D. Ásatások. — *Ausgrabungen.*

1. Fehértópart. 1942. VII. 13.

2. Kökénydomb. 1942. VIII. 3—28.

3. Ószentiván. 1942. IX. 3—6.

4. Lebő. 1942. IX. 23.

E. Múzeumi munka. — *Arbeiten in Museen.*

1. Zombor. 1942. X. 7.

2. Dugonics emlék-kiállítás rendezése. Szeged, 1942. XI. 29.

*Dr. Bálint Alajos,
a Kassai Rákóczi-múzeum őre.*

A.

1. Régészeti feladatok a Felvidéken. — *Archaeologische Aufgaben in Oberungarn.* — Új Magyar Múzeum. Kassa, 1942. s. a.

2. Középkori kerámia Tabánban. — *Mittelalterliche Keramie in Tabán.* Sajtó alá rendezett kézirat.

C.

1. Barenske vykopávky. Szlovák nyelvű előadás a Kassai Rádióban. 1942. I. 21.

2. Szent György-napi népszokások. Kassai Rádió. 1942. IV. 23.

3. „Ahol az első magyar bibliát nyomtatták“. Közvetítés az abaujmegeyi Vizsolyból. Budapest I. és Kassai Rádió. 1942. V. 28.

4. Medárd-napi eső. Budapest II. és Kassai Rádió. 1942. VI. 8.

5. Aratószokások. Kassai Rádió. 1942. VII. 27.

D.

1. Abaujszántó-Golop. 1942. IV. 28—30.

2. Kassa-Malomárok. 1942. VI. 15—XII. 4.

E.

1. A kassai Miklós-Börtön-Múzeum várostörténeti és igazságszolgáltatási emlékeinek kiállítása. (A múzeum 1942. szeptember 27-én nyílt meg.)

2. A keszthelyi Balaton-Múzeum népvándorlaskortól a török hódítás végéig terjedő kiállítási anyagának ki-
válogatása.

3. A kassai Felsőmagyarországi Rákóczi-Múzeum raktárrendezése és egyéb más irányú múzeumi és könyvtári munkák.

Boros Ilona festőművész, laboratóriumvezető:

E.

1. Az 1942. esztendő ásatási anyagának *preparálása.*

2. *Dolgozatok és cikkek illusztrálása:*

Dr. Banner János, 1. A besenyői urnasír. (Dolg. 1942.). — 2. Újabb adatok a zóki-kultúra elterjedéséhez. (Dolg. 1942.). — 3. A kökénydombi Venus. (Délvidéki Szemle, 1942. 11. szám.). Dr. Foltiny István, Bronzkori leletek Klárafalváról és Kiszomborról. (Dolg. 1942.).

Dr. Párduez Mihály, 1. Óskori és szarmatakorai telep Hódmezővásárhely határában. (Dolg. 1942.). — 2. Prészkita sírok Lebón. (Dolg. 1942.). — 3. Csongrádi leletek. (Fol. Arch. s. a.). — 4. A szarmatakor emlékei Magyarországon II. (Arch. Hung. s. a.). — 5. Szarmatakor legkorábbi emlékei a Bánútban. (Arch. Ért. s. a.).

Tóth Gábor, Újabb ásatás az ószentiváni VIII. lelőhelyen. (Dolg. 1942.).

Dr. Foltiny István gyakornok.

Sub auspiciis gubernatoris doktorrá avatott 1942. XI. 6.

A.

1. A csókai Kremenyák újabb kőkori leletei. — *Die jüngeresteinzeitlichen Funde in Csóka-Kremenyák.* — Kézirat. Manuscript.

2. A pitvarosi bronzkori temető. — *Das bronzezeitliche Gräberfeld zu Pitvaros.* — Fol. Arch. 1943. s. a.

3. A Deszk-F. bronzkori temető. — *Das bronzezeitliche Gräberfeld zu Deszk-F.* — Sajtó alatt a Szegedi Városi Múzeum kiadványaiban, 1943.

4. Bronzkori leletek Klárafalváról

és Kiszomborról. — *Bronzezeitliche Funde von Klárafalva und Kiszombor.* — *Dolg.* 1942. 99—103. 1.

5. A Magyarországra vonatkozó idegennyelvű régészeti cikkek, bibliográfiájának előkészítése. — (*Bibliographie des Deutschen Archaeologischen Instituts, Alföldi, Bibliographia Pannonica. I.—VI., Petrik: Magyarország bibliografiája. — Bibliografie Ungarns. 1712—1860. I—IV.*). — *Vorbereitung der Bibliographie der fremdsprachigen archäologischen Artikel bezüglich Ungarns.*

6. Bronzkori leletek Felsőpusztaszeréről és Csengeleéről. — *Bronzezeitliche Funde aus Felsőpusztaszer und Csengele.* — *Kézirat. Manuscript.*

7. Középkori gödör Hódmezővásárhely határában. — *Eine mittelalterliche Grube in der Umgebung von Hódmezővásárhely.* — *Dolg.* 1942. 159—160. 1.

D.

1. Ószőny és Almásfüzitő. 1942. VII. 16. — IX. 12.

2. Lebő. 1942. IX. 23.

3. Hódmezővásárhely—Puszta. 1942. XI. 4.

E.

1. Komáromi múzeum, Kállay Ödön szőnyi és Patzenhofer Herbert ácsi magángyűjteményének tanulmányozása.

Korek József, gyakornok.

A.

1. A Csengele—feketehalmi avar temető. — *Das awarische Gräberfeld von Csengele—Feketehalom.* — *Fol. Arch.* 1943. s. a.

2. A Szárazér-dülői avar lovassír. — *Awaren-Reitergrab in Szárazér-dülő.* — *Dolg.* 1942. 156—159. 1.

D.

1. Kőkenydomb. 1942. VIII. 3—29.

2. Szárazér-dülő. 1942. VIII. 31.

3. Ószentiván. 1942. IX. 2—7.

4. Lebő. 1942. IX. 23.

E.

1. Szentesi múzeum. A kajáni avar temető anyagának összegyűjtése.

Dr. Oroszlán Zoltán,
egyetemi c. ny. rk. tanár, múzeumi igazgató-őr.

A.

1. Ein Terrakottenkranz des Museums der Bildenden Künste in Budapest. — *Hekler-Emlékkönyv. — Hekler-Gedenkbuch.* s. a.

2. A Szépművészeti Múzeum „Campana-domborművei“. — *Die „Campana-Reliefs“ des Museums der Bildenden Künste.* — *Ért.* 1942. s. a.

B.

1. Hekler Antal: Művészettörténeti tanulmányok. *Ism. Budapesti Szemle.* 1942. 778. sz. 175—181. 1.

2. Művészeti irodalmunk újabb terméséről. — *Protestáns Szemle* 1942. évf. 338—344. 1.

C.

1. Görög mitológia — görög szobrászat. (A görög szobrászat vallásos tárgyai). *Bpest Székesfőváros Népművelési Bizottságának előadássorozatában* 1942. I. 18. *Szépművészeti Múzeumban.*

2. A tanagrúk és bronzszobrocskák világa. — *A Bpesti Pázmány Péter Tudományegyetem és Bpest Székesfővárosi Népművelési Bizottságának Sza-*

badegytemén 5 előadásból álló sorozat, 1942. II. 5, 12, 19, 26 és III. 5.

3. A görög-római szobrászat történetének áttekintése. — Bpest Székesfőváros Népművelési Bizottságának múzeumi vezetéseinek sorában 2 vezetés 1942. X. 11, 18, 25.

4. A Dugonics Társaság 50 esztendőjubiläumá alkalmából a Városi Múzeum palotájában rendezett, Tápai Antal szobrászművész gyűjteményes kiállításán vezetés 1942. XI. 29.

E.

1. Az O. M. Régészeti és Művészettörténeti Társulat I. titkára. Jelentését I. 1941/42-ről az Archaeológiai Értesítő 1942. évfolyamában.

Dr. Párducz Mihály,
egyetemi m. tanár, adjunctus.

A.

1. Óskori és szarmatakori telep Hódmezővásárhely határában. — Siedlung der Urzeit und der Sarmatenzeit in der Umgebung von Hódmezővásárhely. — *Dolg.* 1942. 113—122. l.

2. Preszkíta sírok Lebőn. — Praeskythische Gräber in Lebő. — *Dolg.* 1942. 150—152. l.

3. Csongrádi leletek. — Funde in Csongrád. — *Dolg.* 1942. 153—154. l.

4. Szarmatakori telep és Árpád-kori temető Hódmezővásárhely-Kopáncon. — Siedlung der Sarmatenzeit und Gräberfeld der Árpádenzeit zu Hódmezővásárhely-Kopács. — *Dolg.* 1942. 154—156. l.

5. A szarmatakori emlékei Magyarországon II. — Denkmäler der Sarmatenzeit Ungarns, II. *Arch. Hung.* s. a.

6. Csongrádi leletek. — Funde in Csongrád. — *Fol. Arch.* 1943. s. a.

7. A Jászberény-cesgelaposi szarma-

takori lelet. — Die Sarmaten-zeitliche Funde in Jászberény-Csegelapos. A Jászberényi Jász Múzeum Évkönyve, s. a.

8. Szarmatakori legkorábbi emlékei a Pánátban. — Die ältesten Sarmatenzeitlichen Funde in Banat. *Arch. Ert.* s. a.

9. Újabb adatok Vinča legrégebb kultúrájának kronológiájához. — Neuere Angaben zur Chronologie der ältesten Kultur zu Vinča. — *Hekler Antal Emlékkönyv. Banner Jánossal együtt.* s. a.

B.

Gyulai Dolgozatok, I—IV. Délvidéki Szemle, 1943. s. a.

C.

A Tiszavidék a szarmata-korban. Dugonics-Társaság, 1942. február.

D.

1. Csongrád-Felgyő. 1942. ápr. 11—12.

2. Hódmezővásárhely-Kopács. 10. dílő. 1942. augusztus 8—28.

3. Ószentiván. 1942. szeptember 2—5.

4. Lebő. 1942. IX. 23.

E.

A zombori múzeum szarmatakori anyagát tanulmányozta. 1942. X. 7.

Dr. Széll Márta, tanársegéd.

A.

1. Három XI—XII. századi temető Csongrád vármegye területén. — Drei Gräberfelder in Kom. Csongrád aus dem XI—XII. Jahrhundert. — *Fol. Arch.* 1943. s. a.

2. Elpusztult falvak, XI—XII. szá-

zadbéli régészeti leletek Szentes határában. — Verwüstete Dörfer, Funde aus den XI—XII. Jahrhunderten in der Umgebung von Szentes. *Dolg.* 1942. 128—132. l.

3. Az 1938—42. közt megjelent magyar folyóiratok régészeti anyagának előkészítése a bibliografia számára. — Vorbereitung der in ungarischen Zeitschriften (1938—42.) erschienenen Artikel für die Bibliographie.

Tóth Gábor, tanárjelölt hallgató.

A.

1. A szegedi városi múzeum aeneolitikus leletei. — Die aeneolithischen Funde des Städtischen Museums zu Szeged. — *Fol. Arch.* 1943. s. a.

2. Újabb ásatás az őszentiváni VIII. lelőhelyen. — Neuere Ausgrabungen im VIII. Fundort von Ószentiván. — *Dolg.* 1942. 143—145. l.

3. Tokodi András tanító lebői gyűjteményének leírása. — Beschreibung der Privatsammlung des Lehrers András Tokodi. — Kézirat. Manuscript.

D.

1. Kökénydomb. 1942. VIII. 3—6.
2. Hódmezővásárhely - Kopáncs. 10. dülő. 1942. VIII. 20—28.
3. Ószentiván. 1942. IX. 3—6.
4. Szárazér-dülő. 1942. VIII. 31.
5. Lebő. 1942. IX. 23.

Dr. Török Gyula,
a pécsi Majorossy Imre Múzeum
vezetője.

A.

1. Újabb leletek a zóki Várhegytetőről. — Neuere Funde von Várhegy, bei Zók. — *Pécsi Értesítő*, 1942. s. a.

2. Bronzkori és római kultúrréteg a Majláth-utcában. — Bronze- und römische Kulturgeschichte in der Majláth Gasse. — *Pécsi Értesítő*, 1942. s. a.

3. Pécs szab. kir. város Majorossy Imre Múzeumának 1942. évi Értesítője szerkesztése. — Schriftleiter des Anzeigers des Museums von Jahre 1942. s. a.

B.

1. Fáy Aladár, A magyarság díszítő őstöne. — *Sorsunk*. II. évf. 3. sz.

C.

1. Pénzverés. — Geldprägung. — A művészeti előadások keretében két előadás.

2. Az egyes korok művelődéstörténete. — Die Kulturgeschichte der einzelnen Perioden. — Múzeumi előadás a köztisztviselők részére.

D.

1. Bronzkori és római kultúrréteg feltárása a Majláth-utcában.

2. Gyűjtés a zóki Várhegytetőn.

E.

1. Halászati szerszámok gyűjtése a Dráva-szögben.

2. Debreceni Déri Múzeum.

3. Kecskeméti városi múzeum.

